

Mappe

Ekepl.

Arg.

O. V.

Jfr.

FRIHETEN

Nr. 40 1913 - KAMPORGAN FOR NORSKE PATRIOTER

TIL DE NORSKE STUDENTER

I talen sin fra London 1 desember sa professor Winsnes at en må spørre seg selv: «Er det ikke grenser for det tyske barbari?». «Jo», ville svaret lyde «det er grenser for barbariet, men grensene settes ikke av tyskerne. Det er andre som setter grensen, andre som er sterke nok til det».

Etter skjendselsdåden mot universitetet vårt 30 november er det rimelig at vi studenter spør oss selv: «Har vi vært sterke nok?»

Universitetslærerne og studentene lot seg ikke skremme av de tyske trusslene. Vi hadde styrke nok til å hindre at nasistene kunne omdanne Universitetet til et propagandaapparat. Vi hadde styrke nok til å holde ut på lesesalene og laboratoriene som et forsøk på å bevare Universitetet som en fri forsknings- og undervisningsinstitusjon.

Men hadde vi kraft nok til å ta offensiven mot nasistene?

Hadde vi kraft nok til å bevare den akademiske ungdommen så den kunne gjøre ny innsats i fridoms-krigen?

La oss forsøke å danne oss et bilde av nasistenes taktikk. Overfor oss var den den samme som overfor Stortingets presidentskap, som overfor Fagorganisasjonen og som overfor lærerne. Tyskerne innledet forhandlinger som de trakk i langdrag. De stilte mulige løsninger i utsikt for å

få kartlagt motstanderen best mulig. Når så tilstrekkelig mange var utlevert gjennom skriftlig avstemning eller gjennom skriftlige protester slo tyskerne til med hard hånd.

Gjennom egen erfaring har vi studenter blitt overbevist om at med tyskerne forhandler vi ikke. Hadde det ikke vært en like god avstemning om vi hadde forlatt Universitetet, slik som prestene forlot statskirken? Hadde ikke også vi kunnet hatt initiativet? Hadde ikke vi stått sterkere om det var vi som hadde sterkt Universitetet?

Vi står ikke fram som etterpåkloke. Vi står fram som restene av studenterskaren fra O-lo Universitet. Vi legger fram erfaringene våre for resten av den akademiske ungdom i Norge.

Vi som unnlapp arrestasjonen blir i Norge. Vi fortsetter kampen med nye midler fra illegalitet. Vi appellerer til studentene og lærerkreftene ved de andre vitenskapelige institusjonene i landet om ikke å vente på tyskernes utspill. Forlat høyskolene og slutt dere til skarene våre. Landet er stort. Overalt møter vi sympati og hjelp. Det er store oppgaver i frihetskampen som nettopp vi studenter kan løse.

FRAMTID —

Etterhvert som tia går og en kommer fram til den dag da en kan øyne en utgang på krigen, kommer spørs-

målet om ordningen av de enkelte land etter krigen mer og mer i forgrunnen. Her hos oss er det flere av de illegale publikasjoner som allerede har behandlet dette spørsmål. Det er ikke meningen med dette å ta opp en diskusjon om denne sak no, men når den er tatt fram av andre finner F. det rett å peke på enkelte ting i samband med problemet.

For det første gjelder det spørsmålet ute- og heimefront. I egentlig betydning av front så er vel denne oppdeling kunstig. Det må vel sies å være bare en front, og det er fronten mot nazi. Hvor den går kan ikke strekkes opp ved streker eller bosteder. Når vi for har pekt på begrepet heimefront, så har det vært med henblikk på krigshandlinger under okkupasjonen. Det har også vært spørsmålet om hvem som mest direkte fikk føle terroren fra nazi, de som er utenfor eller de som er innenfor landets grenser. Det har også vært nødvendig å peke på at det slett ikke er hele staben av frie nordmenn som er reist ut.

No i dag, gjelder det oppbyggingen etter krigen. Der må det vel med full rett kunne sies en gang for alle, at det vel aldri kan bli spørsmål om enten en har vært ute eller heime, men hva en har gjort i den fridomskamp som fremdeles raser. En skal ikke se seg blind på det ene eller annet i en slik sak. De nordmenn som har ytt noe i kampen har rettmessig krav på å bli hørt når kampen er over, uansett hvor de har utført sin del av kampen.

Ut fra denne betraktning kommer en da til bedømmelsen av den innsats som er gjort. Da kan det sies med en gang at her heime har vi en

rekke folk som gjerne vil kyte av at de utfører både det ene og andre. En ser også rett som det er folk som bent fram abonnerer på selle i de tyske fengsler. De finner tiden inne til å forsøke å få den glorie de mener et slikt opphold gir. Slike folk har en ikke noen stor respekt for. Hovedsaken her heime er å utføre sitt arbeid på en så konspirativ måte at en unngår fengslet. De som forsøker det, de benytter ikke hver given anledning til å provosere nazi. Når de like vel ikke klarer å holde seg klar av fengslene, men går mot både dom og død, så må disse folk respekteres. De har gjort sin plikt og kanskje mer enn det. Det er ikke vanskelig å se forskjellen på disse to typer.

På samme måte er det med dem som har forladt landet. En rekke av dem hadde ikke annen utveg for å redde livet. Det var med livet som innsats de bega seg ut på ferden, en del har også stupt på denne veg. Slike folk er all ære verd. Men så har en også dem som benytter seg av de pinaktige tider å forlater landet for å den glorie som de mener «emigrant» gir. Disse folk har ikke bare lurt seg unna innsats her heime, men de har gjort det vanskelig for dem som virkelig trengte det, å komme seg ut. Disse og abonnentene her heime kommer i samme klasse.

Blant den siste klassen emigranter finner en også en del som har gjort seg bemerket ved sitt arbeid ute. Vi kjenner en del til arbeidet fra deres side i vårt naboland. De mener vist at de no, i kraft av sin stilling kan gå fram som de dyster, og enda vil de sikkert forlange både takk for det arbeid de no utfører og tilstrekkelig makt også etter krigen.

En ser også at det slås til lyd for å få tilbake de samme forhold

som rådde før 9 april 1940. Men kan det virkelig være noen som for alvor tror på at en slik orkan som den som nå går over den hele verden vil føre landene tilbake akkurat dit de sto da den brøt løs? De som lider av den villfarelse bør prøve å finne ut hvorfor orkanen brøt løs. De vil da finne at det var utviklingen på det økonomiske område som var kommet fram til det punkt da det måtte bryte. Det var iogen tilfeldighet som satte Hitler på den plass han sto. Det var den tyske kapital som var alvorlig truet og som nødvendigvis måtte finne en form for styresett som lot den beholde den maktposisjon den hadde. Dere som taler om å komme til førkrigs systemet, ønsker dere da også det samme for Tysklands vedkommende? Eller skal også disse ting gjelde for andre og ikke for oss?

Det er sikkert det beste å være klar over at verden står foran en vesentlig endring i styresett. Det gjelder alle land. Her i vår lille del av verden kommer vi neppe til å få så mye å si med omsyn til det styresett som skal råde. Under de voldsomme omveltninger i det 18 og begynnelsen av det 20 århundre, sto vi også utenfor, men vi måtte ta vårt system etter det som omveltningen skapte i de storlanda som vi har samband med. Det hadde vært ganske latterlig for oss om vi i 1814 hadde beholdt et adelsvelde, mens dette var slått ned i de store landa og de hadde gått over fra adel til borgerskap.

En må kunne si at vårt styresett vil bli i høy grad avhengig av det som vil bli styresettet i land som Tyskland, Frankrike osv. England kan også komme i støpeskjeen hva styreform angår.

Det vesentlige foe oss er, at vi

TAKK! K. S. 5000.00. A. B. 694.00.
D. V. K. 800.00. U. 165.00

BEGERET FLYTER OVER —

Igjen har Gestapo lagt sin blodbestenkte hånd på norske menn og kvinner. Igjen har fedre og mødre i hundrer av hjem hatt en søvnløs natt - sonnen eller datteren er ikke kommet hjem.

Gestapo er begynt å skjelve for den norske bjørn, de har sett at den har begynt å røre på seg, vinterdvalen har vært lang, men nå er den ugjenkaldelig slutt. Dette skjonner tyskerne og derfor søker de i tide å klippe dens klør. Offiserene ble tatt og nå sist studentene og dermed tror Gestapo at den norske bjørn igjen er blitt tam og søvrig - menn norske kvinner og menn, la oss vise dem noe ganske annet. La oss vise dem at vi har lært av offiserenes og studentenes skjebne. At deres skjebne har gjort alle oss andre til aktive kjeopere for Norges sak. Enhver som ikke er blind, må av disse begivenheter ha lært at den passive motstand ikke fører fram. Offiserene og studentene førte passiv motstand, de sitter alle nå i Tyskland - falt

kommer gjennom overgangen med minst mulig offer. Her er det i første rekke starten det kommer an på. Skal det bli en start der de forskjellige står med hver sine oppfatninger og pukker på disse, kan det få de verste følger. Kan alle være enige om å fordele byrdene etter den evne hver enkelt har til å bære dem, og ellers skape et styresett som passer inn i maskineriet Europa, da vil vi kunne komme over det hele på en måte som ikke fordrer alt for store offer.

målet om o
land et te
forgrunnen. I
av de illegal
rede har be
Det er ikke
ta opp en
no, men n
andre finne
enkelte tin
lemet.
For det
målet ut-
betydning
oppdeling k
å være ba
er fr o n t
den går ka
streker ell
har pekt
så har d
krigshandl
Det har
hvem sor
terroren f
eller de se
ser. Det
å peke p
staben a
reist ut.
No i d
gen et
vel med
for alle,
spørsmål
el'er hei
gjort
e om f
skal ik
eller an
menu
har ref
når kan
de har
Ut f
en da
sats so
med ei

uten kamp. Hadde deres tap vært mindre om de hadde gått til aktiv kamp? Nei, det hadde de ikke, for nå er tapene 100 prosent.

Nei, kamerater i bygd og by, nå har vi lært, tyskerne har lært oss det gjennom sine aksjoner mot offiserene og studentene, - uten kamp ingen seier. Nå er det slutt på den tida da vi var nervøse og nesten gråt når det hadde vært attentat, nå er vi selv villige til å gå inn i sabotørens rekke. Eller er du ikke det, kamerat? Men du hører da til dem som lovpriser og beundrer dansker, franskmenn og jugoslaver for deres motstand. Du hører vel ikke til dem som vil at andre skal slåss for seg? Nei, det gjør du ikke, derfor kast alle betenkeligheter til side og slutt deg til rekkene av Norges stridsmenn. Disse stridsmenn vet at vegen blir tung, men de kvier seg ikke for å gå den, for de ser målet i det fjerne, de ser et fritt og nytt Norge stige opp av havet, varmet og styrket av morgensolen som lyser i øst.

NY POLITISJEF —

Fra London er det kommet melding om at det er utnevnt ny Rikspoliti-jef. Han skal være klar til å ta fatt på oppryddingen her heime så snart tyskerne er ute.

Det er vel og bra dette. Vi er enige i at det allerede no settes i sving tiltak med sikte på en grundig og svarlig opprydding når krigen er slutt. Regjeringen har all ære av slike tiltak.

Men mannen. Vi kan ikke fri oss fra den tanke at han var her i landet en tid etter okkupasjonen. Vi mener også at han ble forfremmet av nazi, men at han så forsvant for å dukke opp i London. Det vil

glede oss om vi tar fatning i men da bør regjeringen gi oss garanti for at det er slik.

Sammenligner vi dette med justisministeren holdt en minne i London Radio over en fh. n som var dømt til døden, så kommer det oss å være en sammenheng. Det bærer og å bud om som, etter vår oppfatning, må kjempes med alle midler. Det ikke forekomme et krigens at folk som l vært medlemmer eller støttet nazi, får minstest ved vår administrasjon å gjøre.

Alle vet, at den samme regjering i tida fra 1935 til 1940 utnevnte en rekke nazister til ledende stillinger innen hær og politi. Det den gang tålt, men forholdene forendret seg betraktelig siden gang.

En nazist i stat eller kommune
NEI!

Blir det forsøkt, har vi geva
klart!

DET HAR KOMME nokre nye meldingar om jødar i Polen. To unge jenskrivar i eit brev: «Det er no ikkje nødvendig å gjera Palstina i stat til å ta i mot polske jødar. Her ligger det som kan fara dit». I eit seminarium for jødiske barn som gje hjarta polakker hadde reist nær Warszawa og sytt for mat til av si eigne knappe rasjonar har tyskarar teke livet av alle dei 250 barn som var der. Personalet fekk valet mellom å ta same lagnad som barn eller gi seg på tvangsarbeid. A valde det første.